

POSTANOWIENIE

30 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Monika Koba

na posiedzeniu niejawnym 30 marca 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa G.S. i W.S.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o ustalenie,
na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu
z 23 kwietnia 2024 r., I ACa 429/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 5417 (pięć tysięcy czterysta siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanemu odpisu niniejszego postanowienia do dnia zapłaty.**

[A.T.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 15 lutego 2022 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu ustalił, że umowa o dewizowy kredyt mieszkaniowy/inwestorski zawarta 29 sierpnia 2008 r. pomiędzy

Bankiem spółką akcyjną we W. (poprzednikiem prawnym pozwanego Bank spółką akcyjną w W.) a powodami: G.S. i W.S. jest nieważna i orzekł o kosztach procesu.

Wyrokiem z 23 kwietnia 2024 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu oddalił apelację pozwanego i orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez pozwanego. Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powołał się na przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Zdaniem skarżącego w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne polegające na konieczności ustalenia: „czy kredytobiorca, który bezpośrednio po zawarciu umowy kredytu zarejestrował i prowadził w kredytowanej nieruchomości działalność gospodarczą, a koszty utrzymania nieruchomości rozliczał w ramach prowadzonej działalności gospodarczej i jednocześnie nigdy nie wykorzystywał jej w celu zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych, jest konsumentem, o którym mowa w art. 22¹ k.c., a co za tym idzie czy może zostać objęty szczególną ochroną prawną przewidzianą dla konsumentów i powoływać się na treść art. 385¹ k.c.”?.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej w ocenie skarżącego, przejawia się natomiast w zastosowaniu przez Sąd Apelacyjny dyspozycji art. 385¹ § 1 k.c. do umowy kredytu *stricte* dewizowego (walutowego), z całkowitym pominięciem charakteru przedmiotowej umowy, jej specyfiki, jak również wyłącznie fakultatywnego charakteru postanowień dotyczących wypłaty i spłaty kredytu, które w toku postępowania zostały uznane za abuzywne, co stoi w całkowitej sprzeczności z wyrokiem Sądu Najwyższego z 9 października 2020 r., III CSK 99/18 wydanym w sprawie, w której przedmiotem oceny była umowa kredytowa, tożsama co do treści stanowiących podstawę orzekania, jak umowa kredytu występująca w niniejszej sprawie (zawarta według tego samego wzorca stosowanego przez pozwanego), oceniona przez Sąd Najwyższy jako typowa umowa o kredyt walutowy i nie zawierająca niedozwolonych postanowień umownych.

Powodowie w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniesli o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą usuwanie błędów w zakresie wykładni i stosowania prawa w każdej indywidualnej sprawie.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma istotne znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa. Nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151). Nie istnieje przy tym istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (zob. m. in. postanowienia Sądu Najwyższego z 17 marca

2015 r., I PK 4/15, niepubl.; z 23 kwietnia 2015 r., I CSK 691/14, niepubl.; i z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia tych wymagań, problematyka, na którą wskazuje skarżący, była bowiem wielokrotnie przedmiotem wypowiedzi w nowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego a pozwany przekonująco nie wykazał, by istniała potrzeba ponownej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym przedmiocie. Zagadnienie prawne sformułowane przez skarżącego sprowadza się w istocie do oceny prawidłowości przepisania powodom w okolicznościach sprawy statusu konsumentów. Weryfikacja czy aktywność prowadzona przez daną osobę spełnia przesłanki prowadzenia działalności gospodarczej lub zawodowej może być natomiast ostatecznie dokonana wyłącznie przez sądy *meriti* w określonej sprawie.

Ponadto zagadnienie prawne zostało sformułowane przez skarżącego w sposób sprzeczny z wiążącą Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym podstawą faktyczną zaskarżonego rozstrzygnięcia (art. 398³ § 3 i 398¹³ § 2 k.p.c.). Skarżący czyni bowiem nie znajdujące oparcia w podstawie faktycznej rozstrzygnięcia założenie, że kredytowany lokal nigdy nie był wykorzystywany w celu zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych, a kredytobiorca prowadził w kredytowanej nieruchomości działalność gospodarczą w sytuacji, gdy w sprawie ustalono, że powodowie zawarli umowę w celach mieszkaniowych; powód rozważał prowadzenie w lokalu działalności gospodarczej ale nigdy do tego nie doszło, lokal był i jest wykorzystywany w celach mieszkaniowych przez powodów i ich dzieci (k. 448, 457), a pozwany nie wykazał by w kredytowanym lokalu prowadzona była praktyka lekarska (strona 15 uzasadnienia zaskarżonego wyroku). Pomiął również, że umowa kredytu była zawierana także przez powódkę G.S., której statusu konsumenckiego nie kwestionował.

Niezależnie od powyższego w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że normatywna definicja konsumenta wynikająca z art. 22¹ k.c. nie odnosi się do cech osobowych konkretnego podmiotu, w tym jego wiedzy i doświadczenia, a ocenie statusu konsumenta nie powinny służyć okoliczności pozaustawowe nie

wynikające z tego przepisu (zob. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z 18 lipca 2019 r., I CSK 587/17, OSNC 2020, nr 3, poz. 33).

Status osoby fizycznej jako konsumenta jest oceniany w ramach konkretnej czynności prawnej dokonywanej z przedsiębiorcą z uwzględnieniem jej rodzaju i celu. Nie decyduje o nim to, czy dana osoba prowadzi działalność gospodarczą lub zawodową, lecz to, czy czynność zdziałana z przedsiębiorcą pozostaje w bezpośrednim związku z jej działalnością. Osoba fizyczna zawierająca umowę kredytu, której przeważający cel jest związany z prowadzeniem działalności gospodarczej nie jest konsumentem. Punktem odniesienia przy ocenie związku czynności prawnej z prowadzoną przez kredytobiorcę działalnością gospodarczą jako bezpośredniego lub pośredniego, są okoliczności danej sprawy istniejące w czasie dokonywania skonkretyzowanej czynności. Właściwe dla jej dokonania są kryteria rodzaju czynności prawnej i jej przedmiotu, typowego charakteru czynności ze względu na prowadzoną działalność gospodarczą, przeznaczenia nabywanego towaru lub usługi dla celu bezpośrednio lub pośrednio związanego z działalnością gospodarczą

Bezpośredni związek czynności prawnej z prowadzoną działalnością gospodarczą lub zawodową istnieje wówczas, gdy dokonana czynność prawna nie zmierza przynajmniej częściowo do zaspokojenia osobistych (konsumpcyjnych) potrzeb. Właściwe dla jej dokonania są kryteria rodzaju czynności prawnej i jej przedmiotu, typowego charakteru czynności ze względu na prowadzoną działalność gospodarczą, przeznaczenia nabywanego towaru lub usługi dla celu bezpośrednio lub pośrednio związanego z działalnością gospodarczą (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 27 maja 2022 r., II CSKP 314/22, OSNC-ZD 2022, Nr 4, poz. 50 oraz z 18 kwietnia 2023 r., II CSKP 914/22 i z 8 marca 2024 r., II CSKP 85/24).

Z kolei w przypadku czynności prawnych o mieszanym (podwójnym) celu, decydującym czynnikiem jest to, by element gospodarczy nie stanowił marginalnej części czynności (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 28 lutego 2025 r., II CSKP 1323/24). Kwestia ta została rozstrzygnięta wprost w motywach niektórych aktów prawa unijnego, według których osoba zawierająca taką umowę powinna być uznawana za konsumenta, jeżeli cel związany z działalnością gospodarczą lub zawodową jest do tego stopnia ograniczony, że nie jest dominujący w kontekście

całej umowy. W celu ustalenia, czy dana osoba jest objęta zakresem pojęcia „konsumenta”, a w szczególności, czy gospodarczy cel umowy kredytu zawartej przez tę osobę jest tak ograniczony, że nie jest on dominujący w ogólnym kontekście tej umowy, sąd jest zobowiązany uwzględnić wszystkie istotne okoliczności towarzyszące tej umowie, zarówno ilościowe, jak i jakościowe, takie jak w szczególności podział wykorzystania pożyczonego kapitału na działalność zawodową i pozazawodową, a w przypadku większej liczby kredytobiorców okoliczność, że tylko jeden z nich realizuje cel gospodarczy lub że kredytodawca uzależnił udzielenie kredytu przeznaczonego na cele konsumenckie od częściowego przeznaczenia pożyczonej kwoty na spłatę długów związanych z działalnością gospodarczą lub zawodową. Kwestia, czy okoliczności sprawy dawały podstawy do stwierdzenia, że gospodarczy cel umowy był dominujący należy do sfery stosowania prawa i nie stanowi istotnego zagadnienia prawnego uzasadniającego angażowanie Sądu Najwyższego.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) należy natomiast rozumieć sytuację, w której skarga jest uzasadniona w sposób ewidentny, wskazując na rażące i poważne uchybienia zaskarżonego orzeczenia, które są możliwe do stwierdzenia bez konieczności prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym – a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (tak np. Sąd Najwyższy w postanowieniach z 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, niepubl. i z 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, niepubl. i przywołane tam orzecznictwo).

Skarżący upatruje oczywistej zasadności skargi w zakwalifikowaniu przez Sądy *meriti* umowy łączącej strony jako kredytu denominowanego do CHF a nie

kredytu walutowego. Można wyróżnić trzy rodzaje kredytów, w których występuje waluta obca: indeksowany, denominowany i walutowy. W kredycie indeksowanym kwota kredytu jest podana w walucie krajowej i w tej walucie zostaje wypłacona, ale zostaje przeliczona na walutę obcą według klauzuli umownej opartej również na kursie kupna tej waluty obowiązującym w dniu uruchomienia kredytu, przy czym spłata kredytu następuje w walucie krajowej. W kredycie denominowanym kwota kredytu jest wyrażona w walucie obcej, a zostaje wypłacona w walucie krajowej według klauzuli umownej opartej na kursie kupna waluty obcej obowiązującym w dniu uruchomienia kredytu, raty kredytu są ustalone w walucie obcej, zaś spłata następuje w walucie krajowej według kursu sprzedaży waluty obcej obowiązującego w banku kredytującym. Z kolei w kredycie walutowym kwota kredytu jest wyrażona w walucie obcej, wypłata kredytu i jego spłata również jest dokonywana w tej walucie. Tylko w tym ostatnim wypadku roszczenie kredytobiorcy w stosunku do kredytodawcy jest wyrażone w walucie obcej, tj. kredytobiorca może żądać od kredytodawcy wypłaty kwoty kredytu w walucie obcej. W dwóch pozostałych wypadkach żądanie kredytobiorcy w stosunku do kredytodawcy w zakresie spełnienia świadczenia dotyczy wyłącznie waluty krajowej. Waluta obca nie jest w tych przypadkach walutą udzielenia kredytu, a jest jedynie wykorzystywana jako umowny instrument waloryzacji świadczeń stron w kredycie, którego walutą jest złoty (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 29 października 2019 r., IV CSK 309/18 i z 27 listopada 2019 r., II CSK 483/18).

W analizowanym przypadku Sądy *meriti* ustaliły, że mimo określenia kredytu jako dewizowego dotyczącego kwoty 199 560,96 CHF i wskazania jako waluty kredytu CHF, uzyskanie kwoty kredytu i spłata poszczególnych rat była możliwa tylko w PLN, przy czym realizacja płatności miała następować przy wykorzystaniu bieżącego kursu sprzedaży dewiz obowiązującego w Banku w dniu realizacji należności. Przyjęły także, że pozwany nie zdołał wykazać, by powodom zapewniono możliwość uzyskania kredytu w CHF i dokonywania spłat bezpośrednio w tej walucie. Powodowie nie mogli w dacie zawarcia umowy zmienić waluty wypłaty kredytu, która była determinowana przez walutę rachunku bankowego prowadzonego w PLN, na który miała nastąpić wypłata kredytu.

Skarżący w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania - odwołując się do wyroku Sądu Najwyższego z 9 października 2020 r., III CSK 99/18 - przyjmuje natomiast założenie sprzeczne z podstawą faktyczną zaskarżonego rozstrzygnięcia, że od samego początku trwania umowy wypłata kredytu i jego spłata była możliwa w walucie obcej. W tych okolicznościach - uwzględniając związanie Sądu Najwyższego w postępowaniu kasacyjnym podstawą faktyczną zaskarżonego orzeczenia (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.) - nie można stwierdzić, by kwalifikacja charakteru prawnego umowy przedstawiona w motywach zaskarżonego rozstrzygnięcia, że umowy łączącej strony nie można kwalifikować jako kredytu walutowego lecz jako kredyt denominowany do CHF, była w sposób oczywisty nieprawidłowa, zgodnie z opisanym wyżej rozumieniem przesłanki oczywistej zasadności skargi (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 25 lipca 2024 r., II CSKP 1424/22, niepubl. i orzecznictwo przytoczone w jego uzasadnieniu).

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 oraz art. 98 § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2023, poz. 1964, ze zm.).

Monika Koba

[A.T.]

[SOP]